NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI
ILMIY AXBOROTNOMASI, [2026-6]
ISSN:2181-1458
ISSN:2181-0427

13.00.00-PEDAGOGIKA
journal.namdu.uz
PEDAGOGICAL

PROFESSOR-O‘QITUVCHILARNING KASBIY FAOLIYATINI UZLUKSIZ TAKOMILLASHTIRIB BORISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Abdusamiyev Dilmurod Abdug‘ani o‘g‘li
Turan International University dotsenti, pedagogika fanlari doktori(DSc)
https://orcid.org/0009-0000-0934-5783
email: abdusamiyev1993@bk.ru

Annotatsiya: *mazkur maqolada professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari zamonaviy ta’lim transformatsiyasi talablari nuqtai nazaridan tahlil qilingan. Oliy ta’lim tizimida ta’lim sifati va ilmiy salohiyatni oshirish professor-o‘qituvchilarning kasbiy kompetentligini muntazam rivojlantirish, innovatsion pedagogik faoliyatni qo‘llab-quvvatlash hamda refleksiv-amaliy yondashuvlarni ta’lim jarayoniga izchil tatbiq etish bilan uzviy bog‘liqligi asoslab berilgan. Maqolada tizimli, kompetensiyaviy va andragogik yondashuvlar asosida professor-o‘qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanishiga ta’sir etuvchi tashkiliy-pedagogik, metodik, motivatsion hamda raqamli ta’lim muhitiga oid omillar aniqlashtirilgan. Maqola doirasida olib borilgan tadqiqot natijalari oliy ta’lim muassasalarida professor-o‘qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimini takomillashtirish, malaka oshirish jarayonlarini individuallashtirish hamda ta’lim sifatini oshirishga xizmat qiluvchi ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi.*

Kalit so‘zlar: *uzluksiz kasbiy rivojlanish, kasbiy kompetentlik, pedagogik shart-sharoitlar, refleksiv faoliyat, andragogika, kompetensiyaviy yondashuv, raqamli ta’lim muhiti, akademik rivojlanish.*

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ДЛЯ ПОСТОЯННОГО ПОВЫШЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОФЕССОРОВ И ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ

Аннотация: *В данной статье анализируются педагогические условия для постоянного повышения профессиональной деятельности профессоров и преподавателей в контексте требований современной образовательной трансформации. Подтверждается, что повышение качества образования и научного потенциала в системе высшего образования неразрывно связано с систематичным развитием профессиональной компетентности профессоров и преподавателей, поддержкой инновационной педагогической деятельности и постоянным внедрением рефлексивно-практических подходов в образовательный процесс. В статье выясняются факторы организационной, педагогической, методологической, мотивационной и цифровой образовательной среды, которые влияют на непрерывное профессиональное развитие профессоров и преподавателей на основе системных, компетентных и андрагогических подходов. Результаты исследований, представленных в рамках статьи, служат методологической основой для разработки научно-практических рекомендаций по совершенствованию непрерывной системы профессионального развития профессоров и преподавателей в высших учебных заведениях, индивидуализации процесса квалификации, повышения качества образования.*

Ключевые слова: *непрерывное профессиональное развитие, профессиональная компетентность, педагогические условия, рефлексивная деятельность, андрагогия, компетентный подход, цифровая учебная среда, академическое развитие.*

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR CONTINUOUS IMPROVEMENT OF THE PROFESSIONAL ACTIVITY OF PROFESSORS AND TEACHERS

Annotation: *In this article the pedagogical conditions for continuous improvement of the professional activity of professors and teachers are analyzed in the context of the requirements of modern educational transformation. It is substantiated that increasing the quality of education and scientific potential in the system of higher education is inextricably linked with the systematic development of the professional competence of professors and teachers, support of innovative pedagogical activities and the consistent introduction of reflective-practical approaches in the educational process. The article elucidates the factors of organizational, pedagogical, methodological, motivational and digital learning environment that affect the continuous professional development of professors and teachers on the basis of systemic, competency and andragogic approaches. The results of the research presented in the framework of the article serve as a methodological basis for the development of scientific and practical recommendations for improving the continuous*

system of professional development of professors and teachers in higher educational institutions, individualization of the qualification process, improvement of the quality of education.

Keywords: ***Continuous*** *Professional Development, Professional Competence, Pedagogical Conditions, Reflexive Activities, Andragogy, Competency Approach, Digital Learning Environment, Academic Development.*

INTRODUCTION

Globallashuv, raqamli transformatsiya va iqtisodiyotining jadal rivojlanishi oliy ta'lim tizimi oldiga professor-o'qituvchilarning kasbiy salohiyatini uzluksiz rivojlantirish bo'yicha yangi talablarni qo'ymoqda. Zamonaviy universitet nafaqat bilim beruvchi, balki ilmiy innovatsiyalarni yaratish, ularni amaliyotga joriy etish hamda jamiyatning intellektual rivojlanishiga xizmat qiluvchi institut sifatida faoliyat yuritmoqda. Shu bois professor-o'qituvchilarning kasbiy faoliyati muntazam yangilanib boradigan bilimlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, raqamli vositalar, ilmiy tadqiqot metodologiyasi va xalqaro akademik standartlar bilan uzviy uyg'unlashgan holda rivojlanishi zarur.

Bugungi kunda oliy ta'lim tizimida ta'lim sifati ko'p jihatdan professor-o'qituvchilarning kasbiy kompetentligiga, innovatsion faoliyatga tayyorligiga, refleksiv fikrlash darajasiga hamda uzluksiz kasbiy rivojlanishga bo'lgan motivatsiyasiga bog'liq[1]. Shu sababli uzluksiz kasbiy rivojlanish (Continuous Professional Development – CPD) konsepsiyasi pedagogika fanining ustuvor tadqiqot yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda[2]. Zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda CPD bir martalik malaka oshirish emas, balki pedagogning butun kasbiy faoliyati davomida bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini tizimli ravishda yangilab borishga xizmat qiluvchi uzluksiz jarayon sifatida talqin qilinmoqda.

Xalqaro tajribalar shuni ko'rsatadiki, professor-o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi samaradorligi individual ehtiyojlarga yo'naltirilgan ta'lim, refleksiv amaliyot, akademik hamkorlik, mentorlik, ilmiy hamjamiyatlarda faol ishtirok etish hamda raqamli ta'lim texnologiyalaridan samarali foydalanish bilan bevosita bog'liq. So'nggi tadqiqotlarda professional rivojlanishning eng samarali modeli sifatida hamkorlikda o'rganish (collaborative learning), professional hamjamiyatlar (Professional Learning Communities), Lesson Study, murabbiylik (mentoring) va refleksiv tahlil asosidagi yondashuvlar alohida e'tirof etilmoqda.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimida ham professor-o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishini takomillashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda professor-o'qituvchilarning ilmiy salohiyatini oshirish, xalqaro nufuzli jurnallarda maqolalar chop etish, xorijiy tillarni egallash, raqamli pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish va uzluksiz malaka oshirish tizimini modernizatsiya qilish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, mavjud tizimda kasbiy rivojlanishni individuallashtirish, refleksiv monitoringni yo'lga qo'yish, mentorlik institutini rivojlantirish, kasbiy ehtiyojlarni diagnostika qilish va natijadorlikni baholash mexanizmlarini takomillashtirish zarurati saqlanib qolmoqda.

Mazkur holat professor-o'qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishga xizmat qiluvchi pedagogik shart-sharoitlarni ilmiy asosda aniqlash va tizimlashtirishni dolzarb ilmiy muammo sifatida belgilaydi.

Tadqiqotning maqsadi professor-o'qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishga ta'sir etuvchi pedagogik shart-sharoitlarni aniqlash, ularning mazmunini ilmiy jihatdan asoslash hamda oliy ta'lim amaliyotida qo'llash bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

METHODS

Mazkur tadqiqot professor-o'qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlarini aniqlashga qaratilgan tadqiqot sifatida loyihalashtirildi. Tadqiqotda tizimli tahlil, qiyosiy tahlil hamda konseptual modellashtirish usullaridan foydalanilib, uzluksiz kasbiy rivojlanishning mazmuni, tarkibiy komponentlari va unga ta'sir etuvchi omillar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik tahlil qilindi.

Tadqiqotning metodologik asosini tizimli yondashuv, kompetensiyaviy yondashuv, andragogik yondashuv hamda refleksiv-faoliyatli yondashuv tashkil etdi. Mazkur yondashuvlar professor-o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishini uzluksiz, dinamik va ko'p omilli pedagogik jarayon sifatida talqin qilish imkonini berdi.

Tadqiqot davomida quyidagi ***ilmiy metodlar***dan foydalanildi:

a) ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish – professor-o'qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanishi, kasbiy kompetentlik, pedagogik mahorat, akademik rivojlanish va professional ta'limga oid ilmiy manbalarni o'rganish hamda umumlashtirish;

b) normativ-huquqiy hujjatlar tahlili – oliy ta'lim tizimini rivojlantirishga oid milliy va xalqaro me'yoriy hujjatlar mazmunini tahlil qilish;

[1] Darling-Hammond L., Hyler M.E., Gardner M. Effective Teacher Professional Development. – Palo Alto: Learning Policy Institute, 2017.

[2] Avalos B. Teacher professional development in Teaching and Teacher Education over ten years // Teaching and Teacher Education. – 2011. – Vol. 27(1). – P. 10–20.

c) qiyosiy-komparativ tahlil – mahalliy va xorijiy tajribalarni taqqoslash hamda samarali pedagogik mexanizmlarni aniqlash;

d) kontent tahlil – ilmiy maqolalar, monografiyalar va xalqaro hisobotlarda uchraydigan asosiy kategoriyalar hamda tendensiyalarni tizimlashtirish;

e) konseptual modellashtirish – professor-o‘qituvchilarning kasbiy rivojlanishiga xizmat qiluvchi pedagogik shart-sharoitlarning o‘zaro bog‘liqligini ifodalovchi konseptual modelni ishlab chiqish;

f) sintez va umumlashtirish – olingan ilmiy natijalarni yaxlit pedagogik tizim sifatida izohlash.

Tadqiqot quyidagi metodologik yondashuvlarga asoslandi:

1. Tizimli yondashuv professor-o‘qituvchilarning kasbiy rivojlanishini maqsad, mazmun, metod, vosita, tashkiliy muhit, monitoring va natija komponentlaridan iborat yaxlit pedagogik tizim sifatida o‘rganishga xizmat qildi.

2. Kompetensiyaviy yondashuv kasbiy rivojlanishning asosiy natijasi sifatida pedagogik, ilmiy-tadqiqotchilik, kommunikativ, raqamli va refleksiv kompetensiyalarning izchil rivojlanishini nazarda tutdi.

3. Andragogik yondashuv katta yoshdagi ta’lim oluvchilarning mustaqil o‘rganish ehtiyoji, kasbiy tajribasi, individual rivojlanish trayektoriyasi va ichki motivatsiyasini uzluksiz kasbiy rivojlanishning muhim omili sifatida e’tirof etdi.

4. Refleksiv-faoliyatli yondashuv professor-o‘qituvchilarning o‘z pedagogik faoliyatini tahlil qilish, natijalarni baholash, mavjud muammolarni aniqlash hamda keyingi rivojlanish strategiyasini ishlab chiqish jarayonlarini metodologik jihatdan asoslash imkonini berdi.

Professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishga ta’sir etuvchi pedagogik shart-sharoitlar quyidagi mezonlar asosida tizimlashtirildi(1-jadvalga qarang):

1-jadval

Kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishga ta’sir etuvchi pedagogik shart-sharoitlarni belgilash mezonlari

Mezon	Mazmuni
Motivatsion	Kasbiy rivojlanishga ichki ehtiyoj, o‘zini rivojlantirishga intilish va innovatsion faoliyatga tayyorlik
Tashkiliy-pedagogik	OTMda qulay ta’lim muhiti, akademik erkinlik, mentorlik va hamkorlik tizimining mavjudligi
Metodik	Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, faol ta’lim metodlari va refleksiv o‘qitish mexanizmlarining joriy etilishi
Raqamli	Sun’iy intellekt, LMS platformalari va raqamli ta’lim resurslaridan kasbiy faoliyatda samarali foydalanish
Refleksiv	O‘z faoliyatini tahlil qilish, baholash va individual rivojlanish rejasini ishlab chiqish ko‘nikmalarining shakllanganligi

Tahlillar natijasida professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirish quyidagi o‘zaro bog‘liq pedagogik shart-sharoitlar majmui asosida amalga oshirilishi aniqlandi(1-rasmga qarang):

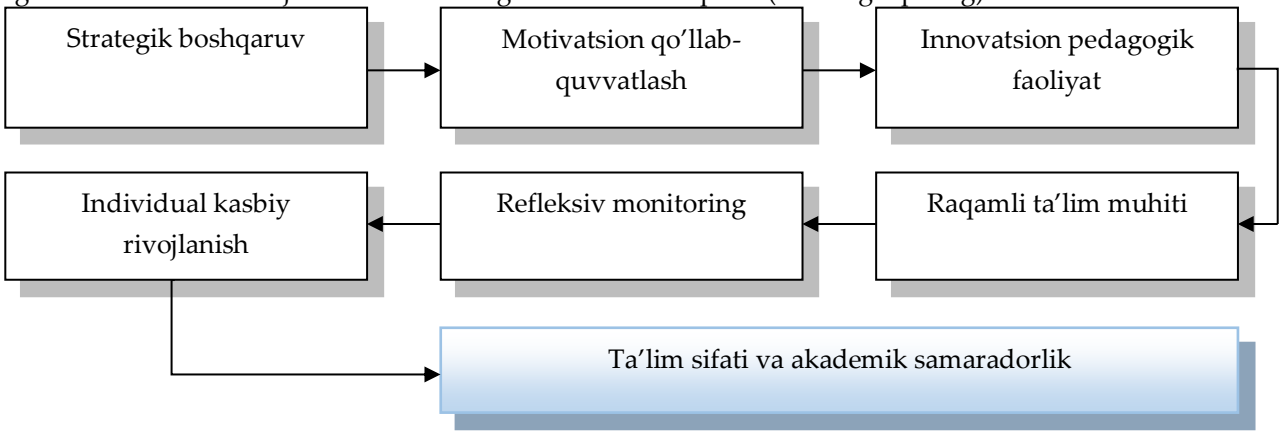

1-rasm. Professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirish modeli

Mazkur model uzluksiz kasbiy rivojlanishni alohida tadbirlar yig‘indisi emas, balki professor-o‘qituvchining pedagogik, ilmiy va innovatsion faoliyatini kompleks qo‘llab-quvvatlovchi uzviy pedagogik tizim sifatida talqin qilish imkonini beradi.

RESULTS

Ilmiy manbalar, zamonaviy pedagogik yondashuvlar hamda oliy ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlarning qiyosiy tahlili professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirish samaradorligi

alohida omillarga emas, balki o‘zaro uzviy bog‘langan pedagogik shart-sharoitlar majmuasiga bog‘liqligini ko‘rsatdi. Tadqiqot natijasida professor-o‘qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta’minlovchi sakkizta asosiy pedagogik shart-sharoitlari aniqlandi va tizimlashtirildi(2-jadvalga qarang).

2-jadval

Professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari

№	Pedagogik shart-sharoit	Asosiy mazmuni	Kutilayotgan natija
1	Motivatsion qo‘llab-quvvatlash	Ichki motivatsiyani rag‘batlantirish, kasbiy o‘sishga ehtiyojni shakllantirish	Kasbiy faollik va o‘zini rivojlantirishga intilish kuchayadi
2	Individual rivojlanish trayektoriyasi	Shaxsiy kasbiy rivojlanish rejasini ishlab chiqish	Individual kompetensiyalar izchil rivojlanadi
3	Refleksiv faoliyatni tashkil etish	O‘z faoliyatini muntazam tahlil qilish va baholash	Refleksiv kompetentlik shakllanadi
4	Innovatsion pedagogik texnologiyalar	Zamonaviy metod va texnologiyalarni amaliyotga joriy etish	Pedagogik mahorat oshadi
5	Raqamli va sun’iy intellekt texnologiyalari	AI va raqamli platformalardan kasbiy faoliyatda foydalanish	Raqamli kompetentlik rivojlanadi
6	Akademik hamkorlik va mentorlik	Tajriba almashish, ilmiy hamkorlik va murabbiylik	Kasbiy tajriba uzluksiz boyib boradi
7	Monitoring va teskari aloqa	Faoliyat natijalarini diagnostika qilish va baholash	Rivojlanish jarayoni boshqariladi
8	Innovatsion ta'lim muhiti	Zamonaviy akademik va tashkiliy muhitni shakllantirish	Uzluksiz kasbiy rivojlanish barqarorlashadi

Jadval ma’lumotlari professor-o‘qituvchilarning kasbiy rivojlanishi ko‘p komponentli pedagogik tizim ekanligini ko‘rsatadi. Mazkur tizimning samaradorligi alohida shartlarning mavjudligi bilan emas, balki ularning o‘zaro integratsiyalashgan holda faoliyat yuritishi bilan belgilanadi.

DISCUSSION

Mazkur tadqiqot natijalari professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirish samaradorligi alohida malaka oshirish kurslari bilan emas, balki motivatsion, tashkiliy-pedagogik, metodik, refleksiv va raqamli omillarning o‘zaro uyg‘unlashgan tizimi orqali ta’minlanishini ko‘rsatdi. Bu esa uzluksiz kasbiy rivojlanishni epizodik jarayon emas, balki professor-o‘qituvchining butun kasbiy faoliyati davomida davom etadigan dinamik pedagogik tizim sifatida talqin qilish zarurligini tasdiqlaydi[3].

Olingan natijalar xalqaro tadqiqotlar bilan qiyoslanganda, ular zamonaviy oliy ta’lim rivojlanish tendensiyalari bilan uyg‘un ekanligi kuzatildi. Xususan, OECDning o‘qituvchilarning kasbiy rivojlanishiga oid yondashuvlarida uzluksiz kasbiy rivojlanish ta’lim sifati va ta’lim natijalarini yaxshilashning asosiy omillaridan biri sifatida e’tirof etiladi[4]. Mazkur yondashuvda kasbiy rivojlanish refleksiya, hamkorlik va amaliy faoliyat bilan integratsiyalashgan holda tashkil etilishi lozimligi ta’kidlanadi. Tadqiqotimizda aniqlangan refleksiv faoliyat, mentorlik va monitoring tizimining ustuvorligi ushbu konseptual qarashlarni to‘ldiradi hamda ularni oliy ta’lim professor-o‘qituvchilari faoliyatiga moslashtiradi.

Shuningdek, UNESCOning pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanishiga oid tavsiyalarida raqamli transformatsiya sharoitida pedagoglarning raqamli kompetensiyalari, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llash hamda umrbod ta’lim tamoyillariga asoslangan kasbiy rivojlanish modeli ustuvor yo‘nalish sifatida ko‘rsatilgan. Ushbu tadqiqotda raqamli va sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish alohida pedagogik shart-sharoit sifatida ajratilganligi bilan mavjud yondashuvlar yanada boyitildi.

Natijalar TALIS tadqiqotlari bilan ham mos keladi. TALIS ma’lumotlariga ko‘ra, o‘qituvchilarning kasbiy rivojlanish samaradorligi professional hamkorlik, tajriba almashish, o‘zaro dars kuzatuvlari hamda refleksiv tahlilning muntazam

[3] Abdusamiyev D.A. Akmeologik yondashuv asosida boshlang’ich sinf o’qituvchilarining kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirishning pedagogik tizimi // ped.fan.dok. diss. Namangan. – 2025. 260 b.

[4] OECD. Teachers and School Leaders as Lifelong Learners: TALIS 2018 and Beyond. Paris: OECD Publishing, 2021.

tashkil etilishi bilan sezilarli darajada ortadi[5]. Mazkur tadqiqotda akademik hamkorlik va mentorlik tizimi professor-o‘qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanishining mustaqil pedagogik sharti sifatida asoslandi. Bu esa hamkorlikka asoslangan kasbiy rivojlanish modelining institutsional darajada tashkil etilishi zarurligini ko‘rsatadi.

So‘nggi yillarda chop etilgan xalqaro ilmiy tadqiqotlarda ham uzluksiz kasbiy rivojlanishning individual ta’lim trayektoriyasi, moslashuvchan o‘qitish, refleksiv amaliyot va raqamli texnologiyalar bilan integratsiyasi professor-o‘qituvchilarning kasbiy samaradorligini oshiruvchi asosiy omillar sifatida qayd etilgan Biroq mazkur tadqiqotlarning aksariyatida ushbu omillar alohida yo‘nalishlar sifatida o‘rganilgan bo‘lib, ularning yagona pedagogik tizim sifatidagi o‘zaro funksional bog‘liqligi yetarli darajada yoritilmagan.

Mazkur tadqiqotning ilmiy jihatdan ahamiyatli tomoni shundaki, professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishga ta’sir etuvchi pedagogik shart-sharoitlar yagona konseptual tizim sifatida tavsiflandi. Ushbu tizim motivatsion qo‘llab-quvvatlash, individual kasbiy rivojlanish trayektoriyasi, refleksiv faoliyat, innovatsion pedagogik texnologiyalar, raqamli va sun’iy intellekt vositalaridan foydalanish, akademik hamkorlik, monitoring hamda innovatsion ta’lim muhitining o‘zaro funksional aloqadorligiga asoslanadi. Natijada uzluksiz kasbiy rivojlanishning ko‘p komponentli pedagogik modeli ishlab chiqildi.

Tadqiqot natijalari oliy ta’lim muassasalari amaliyoti uchun ham muhim ahamiyatga ega. Xususan, aniqlangan pedagogik shart-sharoitlardan professor-o‘qituvchilarning individual rivojlanish dasturlarini ishlab chiqishda, malaka oshirish kurslarini modernizatsiya qilishda, ichki sifatni ta’minlash tizimini takomillashtirishda, mentorlik dasturlarini tashkil etishda hamda sun’iy intellektga asoslangan raqamli ta’lim muhitini rivojlantirishda foydalanish mumkin. Shu bilan birga, mazkur natijalar professor-o‘qituvchilarning kasbiy kompetentligini baholash mezonlari va indikatorlarini ishlab chiqishda ham metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi.

Biroq tadqiqot ayrim cheklovlarga ham ega. Tadqiqot asosan nazariy tahlil va konseptual modellashtirishga tayanganligi sababli ishlab chiqilgan pedagogik shart-sharoitlarning amaliy samaradorligini turli tipdagi oliy ta’lim muassasalarida eksperimental sinovdan o‘tkazish maqsadga muvofiqdir. Kelgusidagi tadqiqotlarda sun’iy intellekt vositalarining professor-o‘qituvchilarning refleksiv faoliyati, ilmiy mahsuldorligi va pedagogik kompetentligiga ta’sirini empirik ma’lumotlar asosida baholash dolzarb ilmiy yo‘nalishlardan biri bo‘lib qoladi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari professor-o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatini uzluksiz takomillashtirishni motivatsion, refleksiv, raqamli, metodik va institutsional omillarning uzviy integratsiyasiga tayangan holda tashkil etish ta’lim sifati hamda oliy ta’lim muassasalarining akademik raqobatbardoshligini oshirishning muhim pedagogik sharti ekanligini ilmiy jihatdan asoslaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

1. Darling-Hammond L., Hyler M.E., Gardner M. Effective Teacher Professional Development. – Palo Alto: Learning Policy Institute, 2017.

2. Avalos B. Teacher professional development in Teaching and Teacher Education over ten years // Teaching and Teacher Education. – 2011. – Vol. 27(1). – P. 10–20.

3. Abdusamiyev D.A. Akmeologik yondashuv asosida boshlang’ich sinf o’qituvchilarining kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirishning pedagogik tizimi // ped.fan.dok. diss. Namangan.: – 2025. 260 b.

4. OECD. Teachers and School Leaders as Lifelong Learners: TALIS 2018 and Beyond. Paris: OECD Publishing, 2021.

5. Knowles M.S., Holton E.F., Swanson R.A. The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development. 9th ed. New York: Routledge, 2020. – 402 p.

[5] Knowles M.S., Holton E.F., Swanson R.A. The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development. 9th ed. New York: Routledge, 2020. – 402 p.